

Statistische Trends

Mobiliteit van werknemers in en uit de financiële dienstverlening

Leo van Toor
Wendy Smits
Robert de Vries

December 2018

Inhoud

1. Inleiding 3
 2. Kenmerken van werknemers in de financiële bedrijfstak 4
 3. In- en uitstroom van werknemers financiële dienstverlening 5
 4. Wisseling binnen of buiten de financiële dienstverlening 12
 5. Verschuiving naar hoogst betaalde beroepen 13
- Conclusie 15
Literatuur 16
Technische toelichting 16
Bijlage 18

Vanwege technologische veranderingen zoals internetbankieren zijn er minder mensen in de bedrijfstak financiële dienstverlening nodig. Daarnaast verloren door de bankencrisis veel mensen in deze sector hun baan. De afgelopen jaren kromp de financiële sector dan ook, terwijl het totaal aantal werknemers in Nederland groeide. Hoeveel mensen verlieten de financiële wereld en waar kwamen deze werknemers terecht? Werden ze werkloos of vonden ze werk in een andere sector? En andersom, hoeveel gingen er in deze sector aan de slag als werknemers en waar kwamen ze dan vandaan?

1. Inleiding

Het aantal werknemers in de bedrijfstak financiële dienstverlening is in de periode 2006–2016 afgenomen. Twee ontwikkelingen spelen een rol bij de relatief sterke krimp in de financiële sector. De eerste is de economische crisis, ofwel bankencrisis, die sinds 2008 ertoe heeft bijgedragen dat veel mensen in de financiële wereld hun baan verloren. De tweede is een structurele ontwikkeling die al jaren gaande is; door technologische veranderingen zoals internetbankieren zijn minder werknemers in de financiële sector nodig. Zo noemt het UWV in zijn arbeidsmarktprognose 2015–2016 de verdere automatisering van het betalingsverkeer in de financiële sector als reden voor de krimp: “Betalingen worden door consumenten en bedrijven veelal via internet of mobiele applicaties verricht met ingrijpende gevolgen voor de organisatie van de dienstverlening. Dit draagt er toe bij dat de werkgelegenheid in de sector afneemt” (UWV, 2015). Onder de bedrijfstak financiële dienstverlening vallen onder meer de financiële instellingen zoals banken, pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Ook financiële beurzen en effectenmakelaars worden tot deze sector gerekend.

In deze bijdrage staat de mobiliteit van werknemers in- en uit de bedrijfstak financiële dienstverlening centraal. Waar komen werknemers die de financiële sector verlaten terecht: worden ze werkloos of gaan ze werken in een andere sector? En andersom, waar komen de werknemers die juist in deze sector zijn gaan werken vandaan? Om dit uit te zoeken is de jaar-op-jaar mobiliteit van werknemers bekeken (zie ook de technische toelichting). Hiertoe zijn CBS-gegevens van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) gebruikt, waarbij personen met werk en werknemers zijn bepaald aan de hand van de sociaal economische categorie. Verder wordt ook gekeken naar beroepen van werknemers in de financiële sector; welke zijn gekrompen en welke juist gegroeid in omvang? Voor dit laatste is gebruik gemaakt van CBS-gegevens van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) waar het beroep van mensen bekend is. Eerst wordt hieronder ingegaan op de persoons- en arbeidskenmerken van werknemers in de sector financiële dienstverlening. In deze bijdrage is gekeken naar personen van de leeftijd 15 tot 75 jaar in december.

2. Kenmerken van werknemers in de financiële bedrijfstak

Werknemers in de financiële dienstverlening zijn doorgaans wat ouder dan gemiddeld. In december 2016 was 45 procent van hen 45 jaar of ouder; bij alle werknemers in Nederland was dat gemiddeld 40 procent. Verder zijn werknemers in de financiële dienstverlening relatief hoog opgeleid. Ruim de helft heeft een diploma in het hoger onderwijs behaald, gemiddeld was dit voor werknemers 31 procent. Daarbij heeft het merendeel een contract voor onbepaalde tijd. Dat ligt met 84 procent in de financiële dienstverlening ruim hoger dan gemiddeld (66 procent). Wat betreft geslacht en migratieachtergrond zijn de verschillen tussen de werknemers in de financiële dienstverlening klein met de gemiddelde werknemer.

2.1 Kenmerken werknemers, 2016

	Financiële dienstverlening		Totaal werknemers	
	x 1 000	%	x 1 000	%
Totaal	212	100	7 427	100
Geslacht				
Mannen	112	53	3 884	52
Vrouwen	101	47	3 542	48
Leeftijd				
15 tot 25 jaar	8	4	1 278	17
25 tot 35 jaar	44	21	1 624	22
35 tot 45 jaar	62	30	1 495	21
45 tot 55 jaar	64	30	1 712	23
55 tot 65 jaar	31	14	1 210	16
65 tot 75 jaar	2	1	109	1
Achtergrond				
Nederlands	171	81	5 775	79
Westers	19	8	770	10
Niet-westers	21	10	724	10
Onbekend	1	0	157	2
Type contract				
Bepaalde tijd	31	16	2 499	33
Onbepaalde tijd	181	84	4 804	66
Totaal onderwijsniveau, 2015¹⁾	217	100	7 019	100
Laag	16	7	1 600	23
Middelbaar	84	39	3 272	47
Hoog	117	54	2 148	31

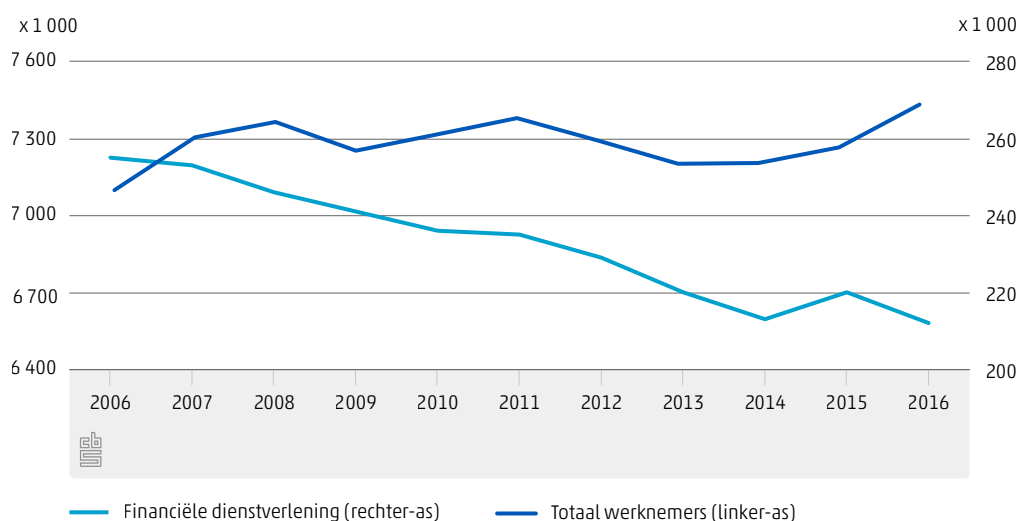
¹⁾ Totaal onderwijsniveau verschilt van Totaal werknemers omdat niet van alle inwoners van Nederland het onderwijsniveau bekend is.

Bron: CBS.

3. In- en uitstroom van werknemers financiële dienstverlening

Het aantal werknemers in de financiële dienstverlening is in de periode december 2006–december 2016 met 43 duizend afgenomen tot 212 duizend. Waar de financiële sector kromp, steeg het totaal aantal werknemers in Nederland in dezelfde periode met 334 duizend.¹⁾

3.1 Werkgelegenheidsontwikkeling werknemers, december

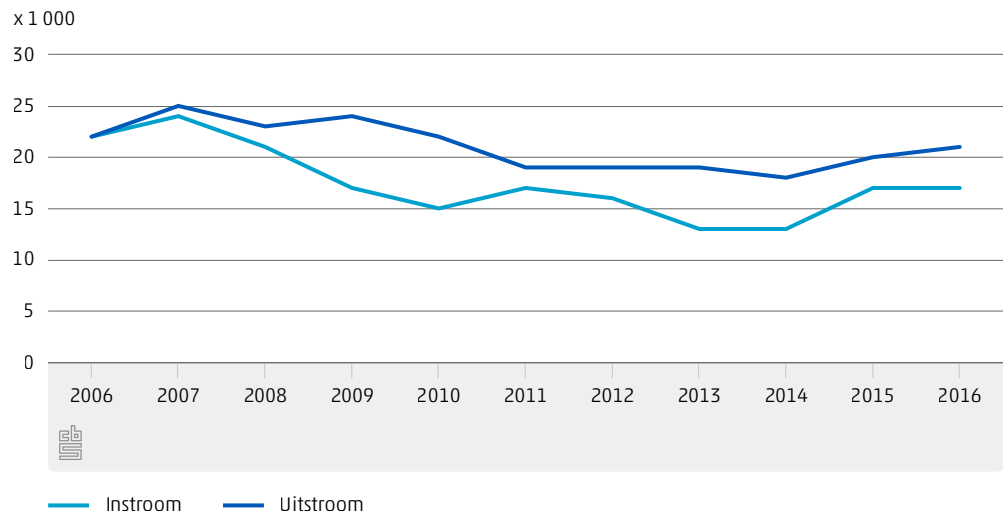

De afname van het aantal werknemers in de bedrijfstak financiële dienstverlening komt ook naar voren als de omvang van de in- en uitstroom van werknemers naast elkaar worden gelegd. In 2006 en 2007 was de omvang van de in- en uitstroom nog vrijwel gelijk: in 2007 stroomden 24 duizend werknemers tussen januari en december de sector in en 25 duizend verlieten de sector. Daarna daalde vooral de instroom in de financiële dienstverlening sterk. In 2009 stroomden er 17 duizend werknemers in, terwijl 24 duizend de sector verlieten. Het saldo van de in- en uitstroom was in dat jaar ook het meest negatief (-7 duizend).²⁾ De instroom bereikte in 2013 met 13 duizend werknemers het laagste punt, maar ook de uitstroom daalde geleidelijk. Hierdoor was het saldo in- en uitstroom in 2013 minder negatief (-6 duizend).

¹⁾ Het CBS publiceert op kwartaal- en jaarbasis over het aantal werknemers per bedrijfstak; <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84166NED/table?dl=15452>. Omdat dit artikel gaat over sectormobiliteit tussen januari en december van ieder jaar, zijn de cijfers in figuur 3.1 gebaseerd op de maand december.

²⁾ Het saldo van de in- en uitstroom van werknemers in de bedrijfstak financiële dienstverlening is niet geheel gelijk aan de werkgelegenheidsontwikkeling van deze bedrijfstak. Voor de eerste is voor ieder jaar de in- en uitstroom tussen januari en december bekeken. De laatste geeft de stand voor december van elk jaar.

3.2 In- en uitstroom van werknemers in de financiële dienstverlening

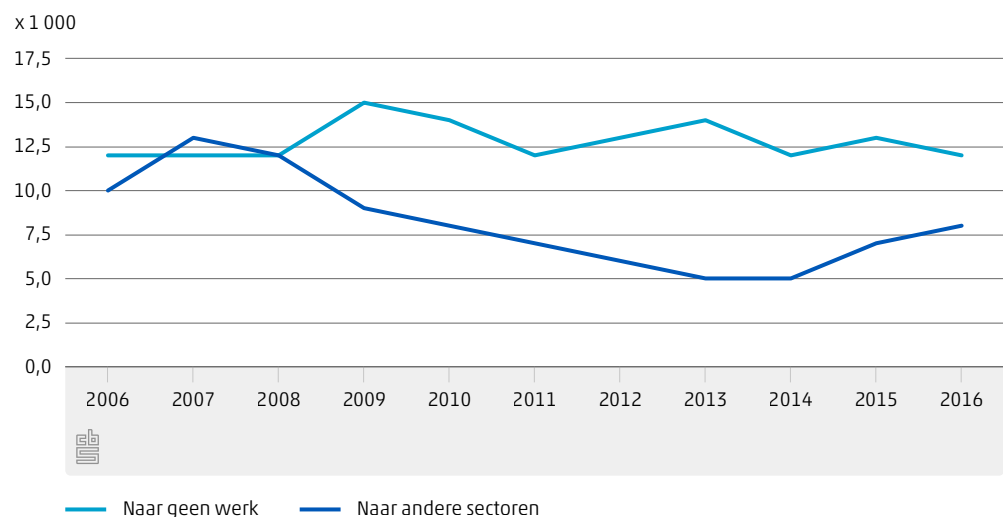

Gedurende 2014 verbeterde de situatie op de arbeidsmarkt. Het aantal mensen met een baan begon weer toe te nemen. Dit is ook terug te zien in de in- en uitstroom van werknemers in de financiële sector. De instroom was in 2016 weer gestegen naar 17 duizend. Deze ligt hiermee weer dicht bij het aantal werknemers dat de sector verliet (21 duizend), maar het saldo van de in- en uitstroom is nog altijd negatief.

Bestemming van werknemers die uitstromen

In de periode januari-december 2016 verlieten 21 duizend werknemers de financiële dienstverlening. Dat is bijna tien van de honderd werknemers in deze sector. Het aandeel werknemers dat de sector verliet schommelde in eerdere jaren tussen de 8 en 10 procent. Hiermee ligt de uitstroom uit de financiële dienstverlening iets lager dan gemiddeld; voor alle werknemers lag de uitstroom in de periode 2006-2016 rond de 10 à 11 procent.

3.3 Bestemming uitstromende werknemers financiële dienstverlening

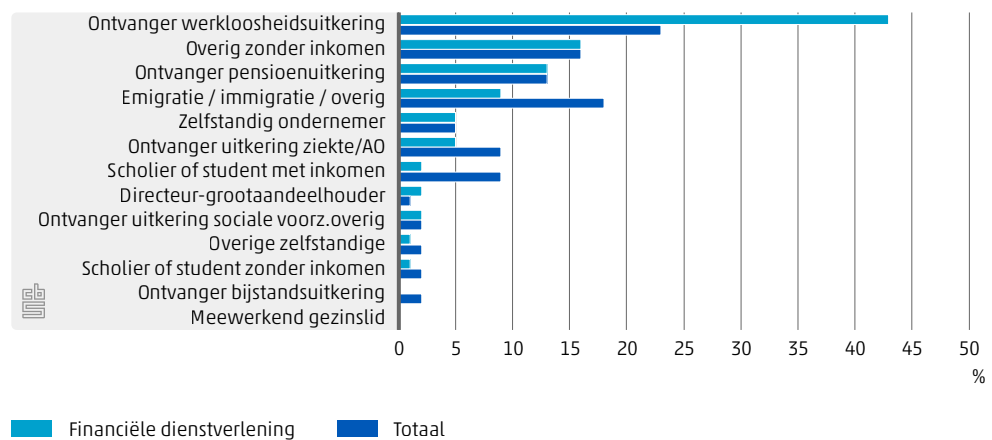

Niet zozeer de omvang van de uitstroom veranderde in de periode 2006–2016, maar vooral de bestemming van de uitstroom veranderde. Van de werknemers die in 2016 de financiële dienstverlening verlieten, stroomden de meesten, ruim 12 duizend, uit zonder werk. De overige 8 duizend gingen werken in een andere sector. Vóór de economische crisis, in 2007, stroomden ongeveer even veel mensen uit naar een andere sector als naar een situatie zonder werk (beide ongeveer 12,5 duizend). Deze trend is ook in andere sectoren zichtbaar (zie figuur 1 van de Bijlage).

Werknemers die in 2016 de financiële dienstverlening zonder werk verlieten, kwamen relatief vaak in de WW terecht; 43 procent ontving een WW-uitkering. Dat is aanzienlijk hoger dan voor werknemers die zonder werk uitstroomden uit andere sectoren, waar dit gemiddeld op 23 procent uitkwam. In 2007 verliet 17 procent de financiële dienstverlening zonder werk en kwam in de WW terecht. De toename van het aandeel werknemers dat vanuit de financiële sector in de WW terecht kwam was sterker dan voor andere sectoren.

Daarnaast ontving 13 procent van de werknemers die in 2016 zonder werk de financiële dienstverlening verlieten een pensioenuitkering. Ook komt het voor dat personen de sector hebben verlaten en verder geen inkomen hebben (16 procent), bijvoorbeeld omdat ze een ontslagvergoeding hebben gekregen of voldoende vermogen hebben tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Voor beide geldt dat dit aandeel in de financiële sector vrijwel gelijk is aan het gemiddelde van andere sectoren.

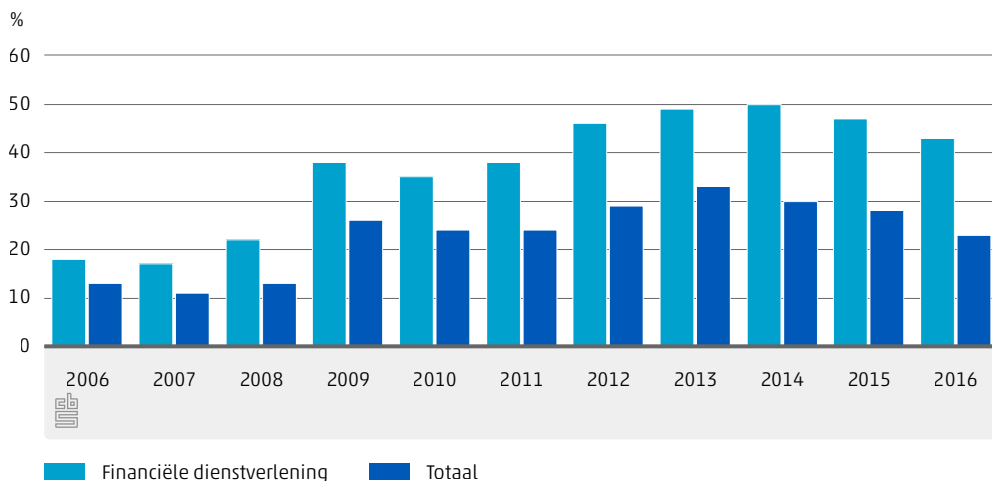
3.4 Bestemming werknemers die uitstromen naar geen werk, 2016

Van de 8 duizend werknemers die in 2016 de financiële dienstverlening wisselden voor een andere sector, gingen bijna 2 duizend aan de slag in de sector 'verhuur en overige zakelijke dienstverlening'. Van deze groep was ongeveer de helft uitzendkracht.³⁾ Daarnaast kwamen werknemers die de financiële sector wisselden voor een andere sector vaak terecht in een baan in de sector 'management- en technisch advies' of 'handel'. Ook in eerdere jaren waren dit de meest voorkomende bestemmingen van degenen die de financiële wereld verlieten en terecht kwamen in een andere sector.

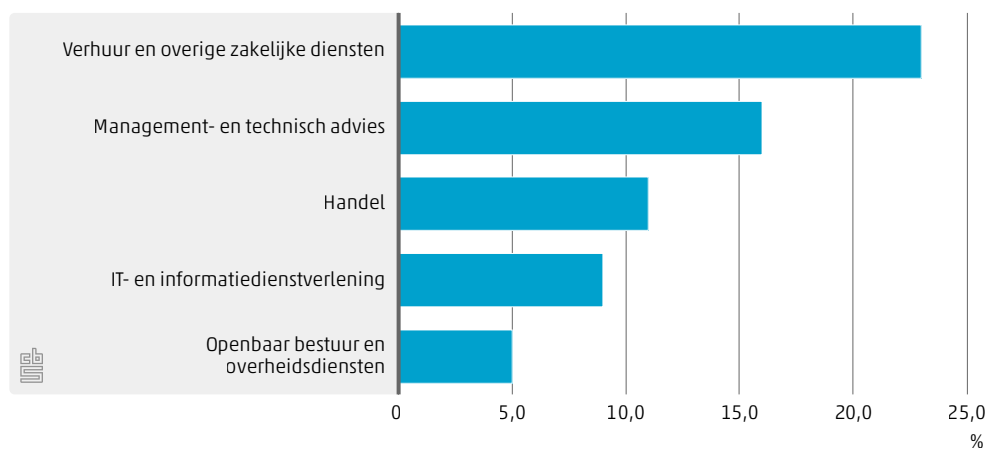
³⁾ Uit cijfers over sectormobiliteit op basis van de Enquête beroepsbevolking komt naar voren dat het merendeel van de werknemers in de financiële sector in 2015 die een jaar later als uitzendkracht werkzaam zijn niet meer werken in deze sector en dus buiten de financiële sector werkzaam zijn als uitzendkracht.

3.5 WW-uitkeringen onder werknemers die uitstromen naar geen werk

Werknemers die de financiële sector wisselen voor een andere sector zijn doorgaans jonger dan werknemers die uitstromen naar geen werk. Van eerstgenoemde was bijna de helft jonger dan 35 jaar, tegen ongeveer 20 procent voor laatstgenoemden. Ook waren degenen die van sector wisselden vaker hoogopgeleid en hadden ze vaker een contract voor bepaalde tijd dan gemiddeld.

3.6 Sectoren waar werknemers financiële dienstverlening meest naar uitstromen, 2016

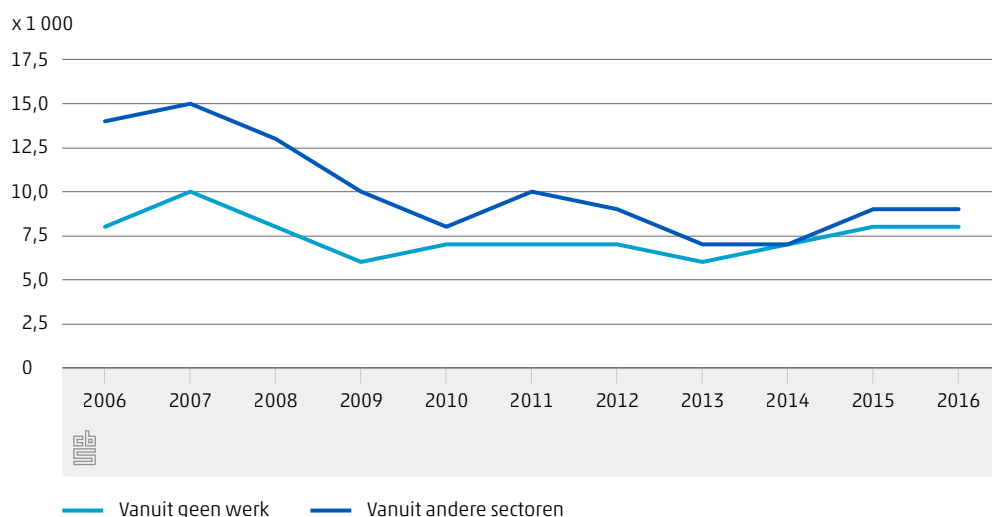

3.7 Kenmerken van werknemers die de financiële dienstverlening uitstromen, 2016

	Naar geen werk	Naar andere sectoren
	%	
Geslacht		
Mannen	51	48
Vrouwen	49	52
Leeftijd		
15 tot 25 jaar	5	9
25 tot 35 jaar	16	39
35 tot 45 jaar	23	29
45 tot 55 jaar	27	20
55 tot 65 jaar	28	4
65 tot 75 jaar	2	0
Achtergrond		
Nederlands	75	80
Westers	10	9
Niet-westers	13	10
Onbekend	1	0
Onderwijsniveau		
Laag	10	4
Middelbaar	38	33
Hoog	52	63
Type contract (januari 2016)		
Bepaalde tijd	20	34
Onbepaalde tijd	80	66

Bron: CBS.

3.8 Instroom werknemers in de financiële dienstverlening

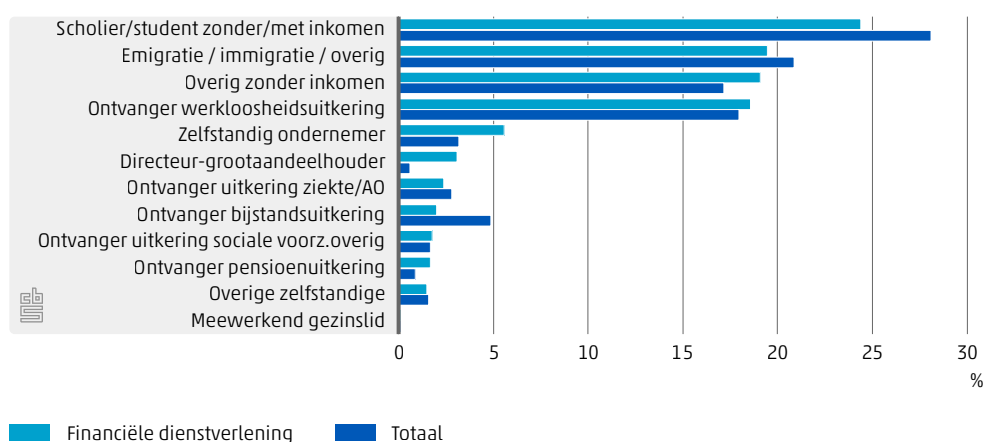
Herkomst van werknemers die instromen

Van januari op december 2016 begonnen 17 duizend personen als werknemer in de financiële dienstverlening. Dat zijn er bijna 4 duizend minder dan de sector verlieten. Van deze instromers hadden 8 duizend daarvoor nog geen werk en 9 duizend werkten in een

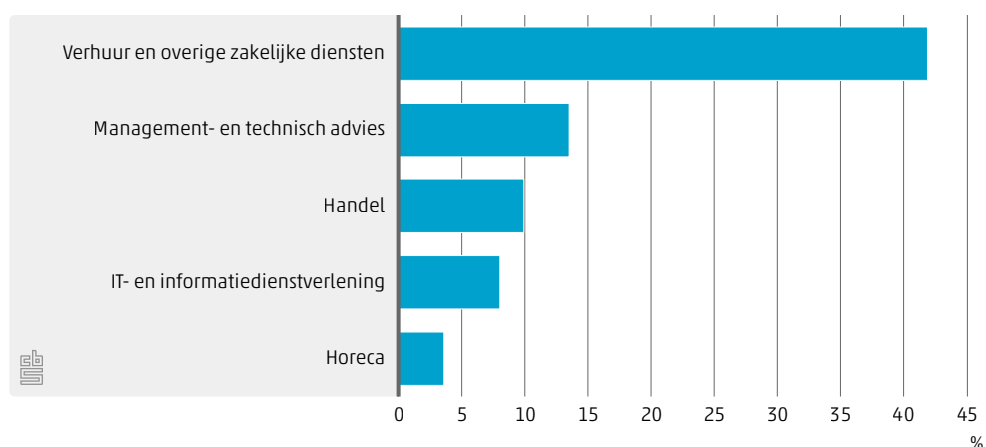
andere sector. Het aantal mensen dat vanuit een andere sector toetrad, daalde sinds de economische crisis het sterkst. In 2007 kwamen nog 15 duizend van de in totaal 24 duizend instromers uit een andere sector.

Van de werknemers die in december 2016 instroomden in de financiële sector en daarvoor geen werk hadden, was bijna één op de vier in januari nog scholier/student (met of zonder inkomen). Daarnaast stroomden ze vaak in vanuit een WW-uitkering, hadden (nog) geen inkomen of kwamen vanuit het buitenland naar Nederland. De verschillen met werknemers van andere sectoren zijn wat dit betreft vrij gering.

3.9 Werknemers die financiële dienstverlening instromen vanuit geen werk, naar sociaaleconomische categorie, 2016

3.10 Meest voorkomende sectoren van waaruit werknemers financiële dienstverlening instromen, 2016

3.11 Kenmerken van werknemers die de financiële dienstverlening instromen, 2016

	Vanuit geen werk	Vanuit andere sectoren
	%	
Geslacht		
Mannen	53	49
Vrouwen	47	51
Leeftijd		
15 tot 25 jaar	21	15
25 tot 35 jaar	35	50
35 tot 45 jaar	20	20
45 tot 55 jaar	17	12
55 tot 65 jaar	7	3
65 tot 75 jaar	1	0
Achtergrond		
Nederlands	60	73
Westers	17	14
Niet-westers	20	12
Onbekend	3	0
Onderwijsniveau		
Laag	7	5
Middelbaar	35	26
Hoog	58	69
Type contract (december 2016)		
Bepaalde tijd	68	62
Onbepaalde tijd	32	38

Bron: CBS.

In 2016 kwamen 9 duizend werknemers in de financiële sector werken vanuit een andere sector. Een groot deel (3,8 duizend) is afkomstig uit de sector 'verhuur en overige zakelijke dienstverlening', waar uitzendkrachten ook onder worden gerekend. Een deel van de instromers was dan ook al als uitzendkracht werkzaam in de sector financiële dienstverlening en heeft tussen januari en december 2016 een ander soort aanstelling gekregen. Van de 3,8 duizend instromers in de financiële sector vanuit 'verhuur en overige zakelijke dienstverlening' was bijna zes van de tien voorheen uitzendkracht.⁴⁾

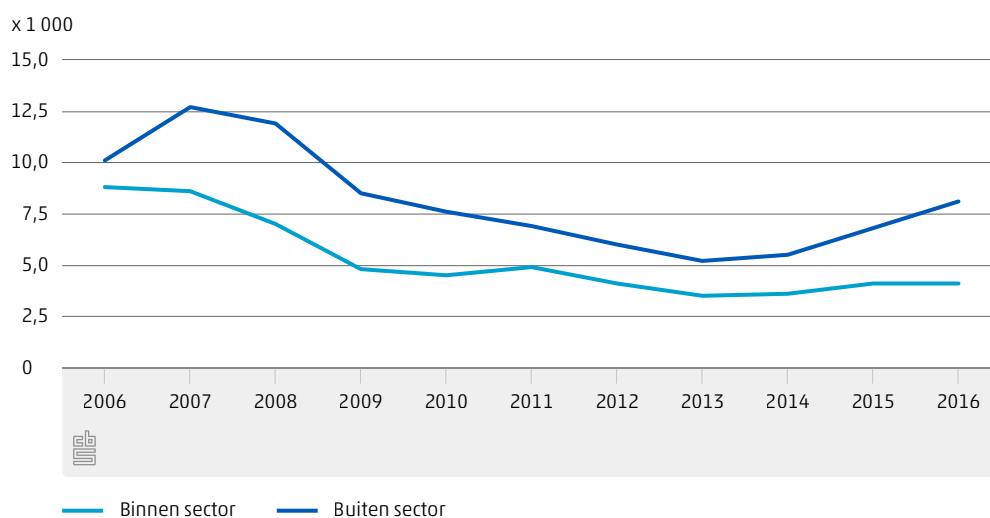
Werknemers die vanuit andere sectoren instromen zijn relatief jong: 65 procent is jonger dan 35 jaar. Daarmee zijn ze jonger dan de gemiddelde werknemer in de financiële sector en ook jonger dan degenen die eerder nog geen werk hadden. Daarnaast zijn werknemers die vanuit andere sectoren toetreden relatief hoog opgeleid. Degenen die zonder werk toetraden tot de financiële dienstverlening hadden naar verhouding vaak een niet-westerse migratieachtergrond; in 2016 waren dit er één op de vijf.

⁴⁾ Uit cijfers over sectormobiliteit op basis van de Enquête beroepsbevolking komt naar voren dat in 2016 drie van de tien werknemers die als uitzendkracht de financiële sector instromen al als uitzendkracht werkzaam was in een andere sector. De overige zeven van de tien waren eerder al werkzaam als uitzendkracht in de financiële sector en zijn dit gebleven.

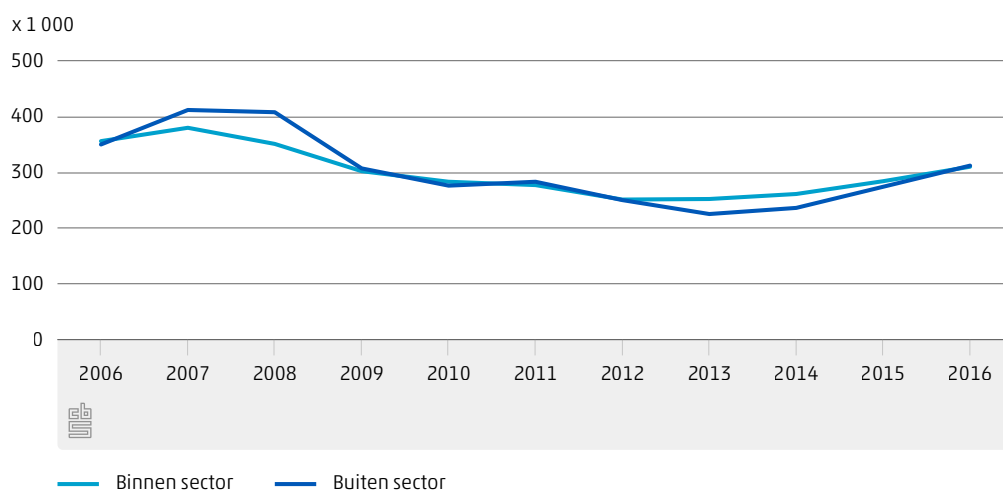
4. Wisseling binnen of buiten de financiële dienstverlening

Zoals aangegeven maakten 8 duizend werknemers in 2016 de overstap van de financiële dienstverlening naar een sector buiten de financiële wereld. Dit wordt ook wel intersectorale wisseling genoemd. Daarnaast zijn er werknemers in de financiële sector die van baan wisselen, maar wel werkzaam blijven in de financiële wereld (intrasectorale wisseling). Het gaat dan bijvoorbeeld om werknemers die bij een andere bank zijn gaan werken of overstappen van een bank naar een verzekeringsmaatschappij. In 2016 wisselden 4 duizend werknemers in de financiële sector van baan binnen de financiële wereld.

4.1 Baanwisseling binnen of buiten de financiële dienstverlening

4.2 Baanwisseling binnen of buiten de eigen sector (totaal werknemers)

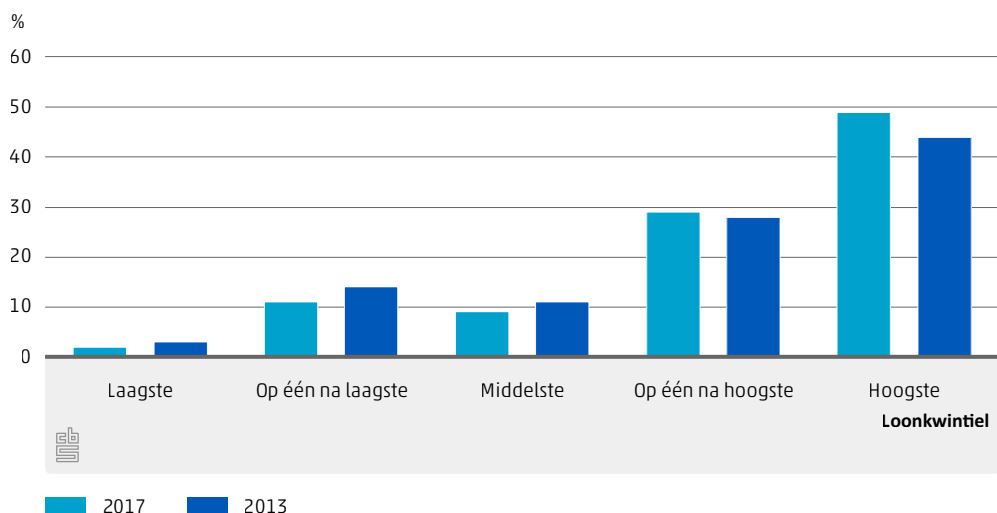
Intersectorale wisselingen komen in 2016 naar verhouding meer voor bij werknemers in de financiële sector dan gemiddeld (zie figuur 4.1 en 4.2). Hierbij dient te worden bedacht dat het gemiddelde deels wordt bepaald door de relatief grote (semi-)overheidssectoren openbaar bestuur, onderwijs en zorg. In deze sectoren komen intersectorale wisselingen minder vaak voor (ongeveer vier van de tien). Bij bijvoorbeeld marksectoren als voedings-, genotmiddelenindustrie en IT- en informatiedienstverlening zijn de intersectorale wisselingen en baanwisselingen zonder sectorwisseling van een vrijwel gelijk niveau als bij de financiële sector.

5. Verschuiving naar hoogst betaalde beroepen

Een andere manier om verschuiving van werkgelegenheid in beeld te brengen is door te kijken naar de verandering in de beroepenstructuur. Over het algemeen is de werkgelegenheid in de hoogst betaalde beroepen de laatste jaren toegenomen (Fouarge et al., 2017), terwijl ook in de laagst betaalde beroepen de werkgelegenheid enigszins groeide. Daarentegen was in het middensegment de groei minder groot, waardoor hier het werkgelegenheidsaandeel is afgenomen.

Werkenden in de financiële dienstverlening behoren voor een groot deel tot de hoogst betaalde beroepen (hoogste kwintiel). Bovendien is dit aandeel de afgelopen jaren toegenomen van 44 procent in 2013 tot 49 procent in 2017. Financieel specialisten/economen, het meest voorkomende beroep in de financiële sector, is een van die hoogst betaalde beroepen. Maar ook software- en applicatieontwikkelaars, managers gespecialiseerde dienstverlening, bedrijfskundigen en organisatieadviseurs en algemeen directeurs - die tot de tien meest voorkomende beroepen in de financiële sector worden gerekend - vallen onder de hoogst betaalde beroepen. De groep van hoogst betaalde beroepen in de financiële sector was, ondanks een krimp van de sector, in 2017 vrijwel even groot in aantal als in 2013.

5.1 Werknemers in de financiële dienstverlening naar loonkwintiel

De krimp in de financiële dienstverlening is vooral zichtbaar in het middelste kwintiel en het één na laagste kwintiel. Samen behoorde in 2013 nog één op de vier werkenden in de financiële sector hiertoe, in 2017 is dit gedaald naar één op de vijf. Voor het middelste kwintiel sluit dit aan bij het algemene beeld dat de werkgelegenheid in het middensegment de afgelopen jaren is afgenomen. Het gaat hier onder meer om een afname van het aantal boekhoudkundig medewerkers in de financiële sector. Beroepen die behoren tot het één na laagste kwintiel zijn in het algemeen gegroeid, maar laten juist in de financiële sector een daling zien. Daarbij gaat het onder meer om administratief medewerkers. Verder wordt een beperkt deel van de werkenden in de financiële sector gerekend tot de laagst betaalde beroepen. Daarbij gaat het onder meer om schoonmakers en barpersoneel. Deze groep omvat nog geen 2 procent van de werkenden de financiële sector in 2017, een afname ten opzichte van 2013.

5.2 Meest voorkomende beroepen in de financiële dienstverlening naar loonkwintiel, 2013/2017

	Loonkwintiel				
	Laagste	Op één na laagste	Middelste	Op één na hoogste	Hoogste
Financieel specialisten en -economen					x
Vertegenwoordigers en inkopers				x	
Boekhouders				x	
Software- en applicatieontwikkelaars					x
Boekhoudkundig medewerkers			x		
Administratief medewerkers		x			
Managers gespecialiseerde dienstverlening					x
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs					x
Receptionisten en telefonisten		x			
Algemeen directeurs					x

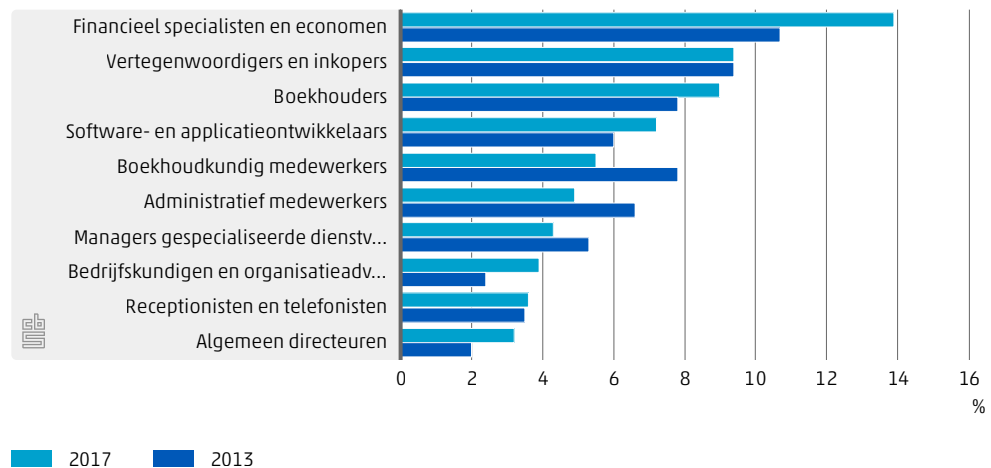
Bron: CBS.

Groei beroep financieel specialist en economen

Met 35 duizend was financieel specialist/econoom in 2017 het meest voorkomend beroep in de bedrijfstak financiële dienstverlening. Ondanks de krimp van de sector als geheel, groeide deze beroepsgeroep juist. In 2013 waren 30 duizend financieel specialisten/economen werkzaam in de financiële sector. Hun aandeel in de sector steeg hierdoor van 11 procent in 2013 naar 14 procent in 2017. Hetzelfde geldt voor software- en applicatieontwikkelaars; hun aantal groeide tussen 2013 en 2017 van 16 tot 18 duizend.

Daarentegen is het aantal boekhoudkundig- en administratief medewerkers van alle beroepen in de financiële sector het sterkst afgenomen. Hun aantal daalde van 40 duizend in 2013 tot 26 duizend in 2017. Hetzelfde geldt voor het aantal managers (gespecialiseerde dienstverlening) dat in dezelfde periode kromp van 15 naar 11 duizend.

5.3 Meest voorkomende beroepen in de financiële dienstverlening

Conclusie

Het aantal werknemers in de financiële dienstverlening is in de periode 2006–2016 gekrompen. Er traden minder werknemers toe tot de financiële wereld vanuit andere sectoren. Daarnaast waren er meer mensen die de financiële sector zonder werk verlieten dan er toetraden vanuit geen werk. Hierdoor nam het aantal werknemers in de financiële sector af. Dit in tegenstelling tot het totaal aantal werknemers dat wel groeide in de periode 2006–2016. Weliswaar daalde in het algemeen de toestroom van werknemers vanuit andere sectoren. Dit werd echter gecompenseerd doordat er in totaal meer mensen zonder werk begonnen als werknemer dan er stopten en uitstroonden naar geen werk.

Werknemers die de financiële dienstverlening verlieten zonder werk hadden relatief vaak een WW-uitkering. Dit aandeel is sinds 2007 meer dan gemiddeld toegenomen. Degenen die de financiële sector instromen zonder werk waren het vaakst scholier of student, gevolgd door personen met een WW-uitkering, personen zonder inkomen (geen scholier of student) of personen die naar Nederland zijn geëmigreerd. Zowel de in- als uitstroom van werknemers uit andere sectoren is het grootst met de sector 'verhuur en overige zakelijke dienstverlening'. Tot deze sector worden ook alle uitzendkrachten gerekend.

Ondanks een krimp van de sector is het aantal hoogst betaalde beroepen in de financiële dienstverlening op een hoog niveau gebleven. Hieronder vallen onder meer financieel specialisten/economen. De krimp heeft in de financiële sector vooral plaatsgevonden in beroepen die qua beloning vallen in het middelste kwintiel en één na laagste kwintiel. Deze omvatten onder meer de boekhoudkundig- en administratief medewerkers.

Literatuur

Fouarge, D., Smits, W., De Vries, J., & De Vries, R. (2017). Ongelijkheid en veranderingen in de beroepenstructuur. In K. Chkalova, J. Van Genabeek, J. Sanders, & W. Smits (Reds.), *Dynamiek in de Nederlandse Arbeidsmarkt. De focus op ongelijkheid* (pp. 46–67). <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2017/24/dynamiek-op-de-nederlandse-arbeidsmarkt-2017>.

UWV. (2015). *UWV Arbeidsmarktprognose 2015-2016*. <https://www.uwv.nl/overuwv/kennis-cijfers-en-onderzoek/arbeidsmarktinformatie/uwv-arbeidsmarktprognose-2015-2016.aspx>.

Technische toelichting

Sectormobiliteit

Voor de bepaling van sectormobiliteit zijn gegevens gebruikt van het Stelsel van Sociaal-Statistische Bestanden (SSB). Sectormobiliteit betreft de jaar-op-jaar mobiliteit van werknemers van 15 tot 75 jaar. Dit is bepaald door de sector (SBI) van werknemers in de maanden januari en december van het jaar te vergelijken. Werknemers zijn sectormobiel als de sector in december anders is dan in januari. Tusseliggende wisselingen worden hierin niet meegeteld. Sectormobiliteit wordt vastgesteld op het laagste niveau van de SBI (5e digit). Hierbij is gecorrigeerd voor baanwisseling. Het kan namelijk voorkomen dat – door fusies of overnames – de SBI van een bedrijf binnen het jaar is veranderd. Hierdoor kunnen werknemers onterecht worden gerekend tot degenen die van sector zijn gewisseld. Alléén werknemers die zowel van baan als sector zijn gewisseld worden meegeteld als sectormobiel. Hierbij wordt een baan als volgt gedefinieerd; een overeenkomst waarbij een persoon tegen een financiële vergoeding arbeid verricht voor een bedrijf of instelling als werknemer. Daarbij kan een persoon één baan hebben per bedrijf.

Daarnaast zijn er personen die van januari op december werk hebben gevonden. Hiervan is bekeken in welke sector ze zijn gaan werken (instroom). Hetzelfde is gedaan voor personen die van januari op december zijn gestopt met werken. Hiervan is bekeken welke sector ze verlaten (uitstroom). Personen met werk en personen die werkzaam zijn als werknemer is bepaald aan de hand van de sociaal economische categorie (SECM).

Buitenlandse werknemers (werknemers die in het buitenland wonen en werken in Nederland) zijn niet meegenomen bij de bepaling van sectormobiliteit. Het gaat om ongeveer 123 duizend werknemers van de 7,4 miljoen in december 2016. Van deze buitenlandse werknemers is de sector van werk niet bekend.

De financiële dienstverlening omvat financiële instellingen, verzekeringswezen en pensioenfondsen (geen verplichte sociale verzekeringen), financiële beurzen, effectenmakelaars, assurantietussenpersonen, administratiekantoren voor aandelen, waarborgfondsen en dergelijke.

“Bedrijfstak” is een gangbare term voor groepen van bedrijven met dezelfde hoofdactiviteit. Het CBS hanteert voor de indeling van bedrijven naar hoofdactiviteit de zogenoemde Standaard Bedrijfsindeling (SBI). Bedrijven in een bedrijfstak of branche kunnen naast deze activiteit ook andere activiteiten (nevenactiviteiten) uitoefenen. De SBI 2008 kent meerdere niveaus die aangegeven worden door maximaal vijf cijfers. In dit onderzoek wordt naast de term “bedrijfstak” ook “sector” gebruikt.

Sociaal economische categorie

De voornaamste sociaaleconomische activiteit van een persoon. Deze is vastgesteld op basis van inkomensbronnen en het volgen van onderwijs. In dit onderzoek is hierbij uitgegaan van zwaartepuntindeling, tenzij anders is vermeld. Dat wil zeggen dat de sociaal economische categorie is bepaald aan de hand van de belangrijkste bron van inkomen die de persoon ontvangen heeft. Dit betekent dat als een persoon meerdere bronnen van inkomen heeft die met het hoogste inkomen is genomen. Hiermee is bepaald of een persoon werk heeft en of deze werkzaam is als werknemer. Ook is op deze manier bepaald wie een uitkering ontvangt en wie stond ingeschreven als scholier of student.

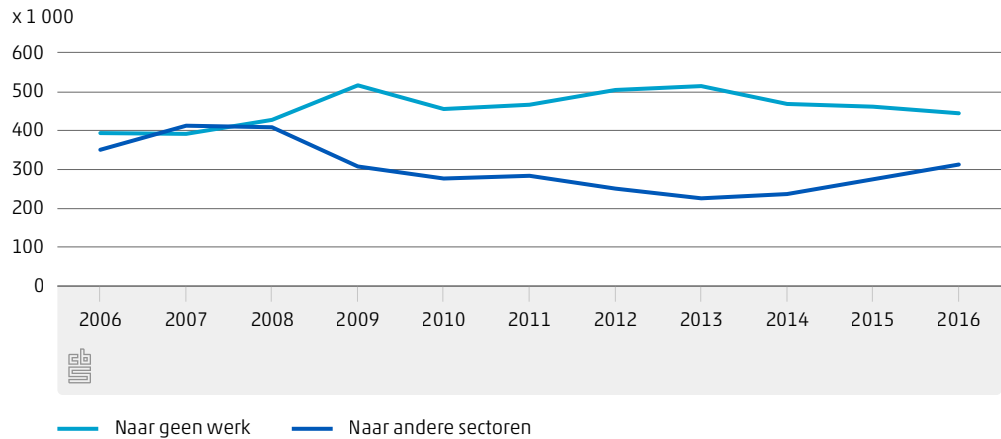
Beroepen en Loonkwintiel

Voor de bepaling van beroepen zijn gegevens van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) gebruikt. In de EBB worden beroepen ingedeeld volgens de Beroepenindeling ROA CBS 2014 (BRC 2014). Hiervan is de beroepsgroep genomen, deze maakt onderscheid in 114 verschillende beroepen. Omdat hier de EBB is gebruikt, kunnen deze cijfers afwijken van de eerder genoemde cijfers op basis van SECM.

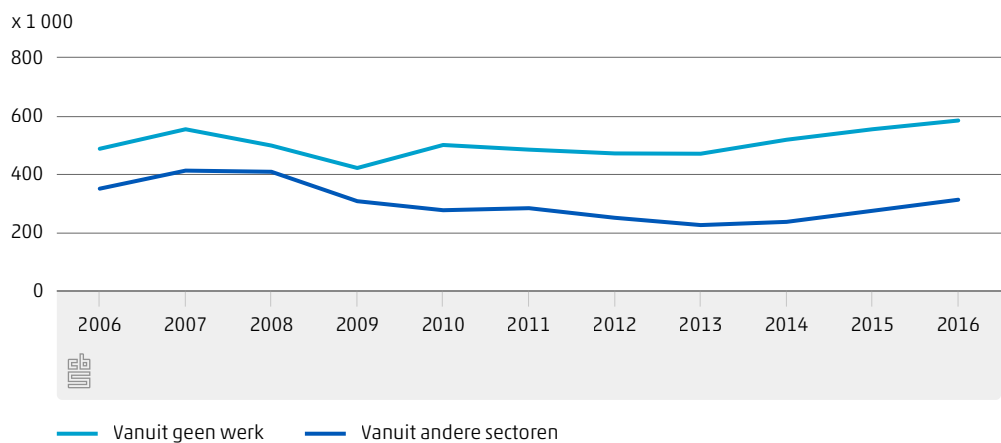
Voor het loonkwintiel zijn gegevens van de EBB verrijkt met het fiscale loon uit het Stelsel van Sociaal-Statistische Bestanden (SSB). Het fiscale loon is het bruto loon plus de vergoeding Zorgverzekeringswet minus het werknemersdeel pensioenpremie. Per beroepsgroep is het mediane fiscale uurloon van werknemers berekend voor de jaren 1999–2014 door het loon te delen door het aantal gewerkte uren. Op basis van percentielscores voor het uurloon in 2012 en rekening houdend met het aantal werkenden per beroepsgroep zijn de beroepen ingedeeld van laagst betaalde beroepen (eerste kwintielgroep), middenbetaalde beroepen (tweede tot en met de vierde kwintielgroep) en hoogst betaalde beroepen (vijfde kwintielgroep).

Bijlage

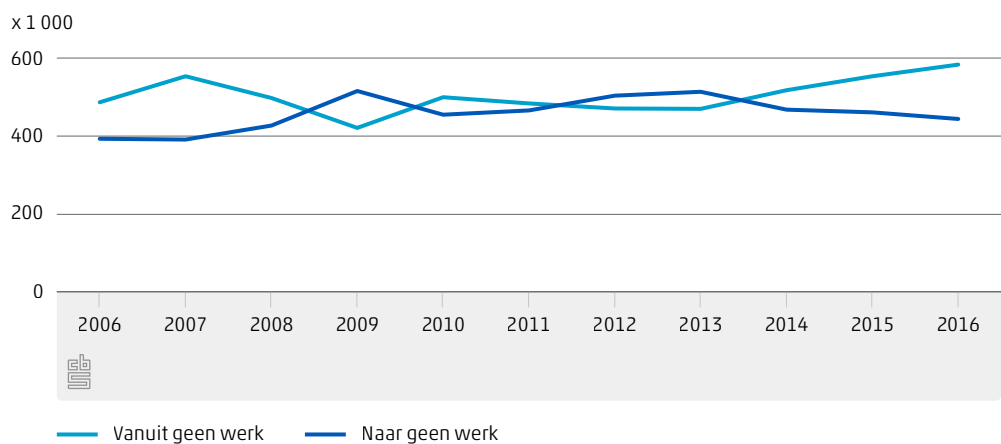
B.1 Uitstroom van werknemers (alle sectoren), naar bestemming

B.2 Instroom van werknemers (alle sectoren), naar bestemming

B.3 Saldo in- en uitstroom van werknemers (alle sectoren)

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2017-2018	2017 tot en met 2018
2017/2018	Het gemiddelde over de jaren 2017 tot en met 2018
2017/'18	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2017 en eindigend in 2018
2015/'16-2017/'18	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2015/'16 tot en met 2017/'18

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Eindredactie Statistische Trends

Marion van den Brakel
Moniek Coumans
Annelie Hakkenes-Tuinman
Brigitte Hermans
Suzanne Loozen

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress
Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp
Edenspiekermann

Inlichtingen
Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2018.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.